

Panel: Czy filozofii jest jeszcze potrzebna historia filozofii?

19 września 2012 roku, godz. 9.00-11.00

Udział w panelu biorą:

Prof. dr hab. Barbara Markiewicz, Uniwersytet Warszawski (wprowadzenie)

Prof. dr hab. Justyna Miklaszewska, Uniwersytet Jagielloński

Prof. dr hab. Adam Grzebiński, Uniwersytet Mikołaja Kopernika

Prof. dr hab. Andrzej Noras, Uniwersytet Śląski

Dr hab. Miłowit Kuniński, prof. UJ, Uniwersytet Jagielloński (prowadzenie)

Historia filozofii, choć zdawać by się mogło, iż od stuleci ma ustaloną pozycję pośród nauk filozoficznych, bywa traktowana jako wtórna wobec podstawowych i systematycznych dociekań filozoficznych. Z drugiej strony, jest ona uważana za integralną część refleksji filozoficznej i bez trudu można wykazać, iż filozofia nie może się bez niej obejść. A jednak kłopoty z historią filozofii, o których w swym wprowadzeniu do dyskusji będzie mówić Barbara A. Markiewicz, zdają się być związane z owym niejednorodnym charakterem historii filozofii. Znajduje się ona bowiem na pograniczu nauk historycznych (dzieląc z nimi ich właściwości metodologiczne) oraz filozofii systematycznej. Przed laty Stefan Swieżawski ukazał w sposób niezwykle wnikliwy i obszerny, czym jest historia filozofii i jakie są jej związki z filozofią.

Czy po prawie 60 latach od ukazania się *Zagadnienia historii filozofii* możemy coś nowego dodać do rozważań Stefana Swieżawskiego?

Czy sens uprawiania historii filozofii został zakwestionowany przez postmodernizm?

Czy wobec tego historia filozofii ma jedynie znaczenie jako doksografia?

Czy uprawianie historii filozofii ma naturę filozoficzną?

Jak ma się historia filozofii do historii idei?

Czy historia filozofii jest niezbędną składową filozofii? A jeśli tak, to na czym to polega?

Barbara A. Markiewicz
Uniwersytet Warszawski

Jak odnowić filozofię, czyli o reaktywacji pewnego doświadczenia

Kłopoty z historią filozofii są udziałem większości tych, którzy filozofię chcą studiować, oraz tych którzy jej nauczają. W dyskusjach na temat problemowego, czy historycznego wykładu filozofii okazuje się na ogół, że i tak ten problemowy układ się nam w ciąg historyczny. Odsyłając studentów do podręczników z zakresu historii filozofii wydaje nam się, że w ten sposób zyskają wiedzę uporządkowaną i w miarę obiektywną, której opanowanie daje się także dość prosto sprawdzić. W pewien sposób można zatem uznać, iż

historia filozofii wbudowana jest w samą filozofię. Zwolennicy takiego stanowiska wskażą zapewne na najstarsze przekazy dotyczące filozofii, jak np. odpowiednie fragmenty „Metafizyki” Arystotelesa, czy Diogenesa Laertiosa „Poglądy słynnych filozofów”. Warto jednak, jak sądzę, raz jeszcze zastanowić się, czy ten bagaż, jaki stanowi historia filozofii jest rzeczywiście jej dorobkiem.

Jest co najmniej kilka argumentów, które taki namysł uzasadniają.

Po pierwsze, ta forma historii filozofii, która stała się dzisiaj obowiązująca jest historycznie ukształtowanym sposobem rozumienia filozofii.

Po drugie, i może najważniejsze wynika z określonej koncepcji samej historii, a przede wszystkim czasu. Jeśli postmodernizm zakwestionował zasadność istnienia metanarracji, do których należałoby zaliczyć również historię filozofii, to głównie dlatego, iż zerwał z tym doświadczeniem czasu, które było ich podstawą, czyli z czasem liniowym, ciągłym i jednorodnym. Podobne zerwanie miało miejsce u progu tej filozoficznej formacji, którą w historii filozofii określa się jako filozofię nowożytną. Będę chciała przypomnieć to doświadczenie, które temu towarzyszyło, i które w efekcie przyniosło nowe bodźce i nowe filozoficzne myślenie.

Prof. dr hab. Barbara Markiewicz, kieruje Zakładem Filozofii Polityki Instytutu Filozofii i Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego.

Prof. dr hab. Justyna Miklaszewska, kieruje Zakładem Historii Filozofii Instytutu Filozofii Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Prof. dr hab. Adam Grzebiński, pracuje w Zakładzie Historii Filozofii Instytutu Filozofii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika

Prof. dr hab. Andrzej Noras, kieruje Zakładem Historii Filozofii Nowożytnej i Współczesnej Instytutu Filozofii Uniwersytetu Śląskiego

Dr hab. Miłowit Kuniński, prof. UJ, pracuje w Zakładzie Historii Filozofii Instytutu Filozofii Uniwersytetu Jagiellońskiego.